

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *B. K.*

Cím: *Székács Antal nyolcvan éve*

Forrás: *Ujság*

Bp.
(Hely)

1942 XI. 4.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Székács Antal

Idő

"1942"

Személy

Székács Antal nyolcvan éve

I.

Az Emmerling-család öriz gyűjteményében egy 1862-es pesti fametszetet. A Váci országút és a Gyár-utca sarkán ott látszik Valeró selyemgyárának nyurga kéménye, előtte a vendégfogadó London városához. Krinolinos urinő a téren. Két fiaker, meg egy targoncás. Battyus házaló siet a sörház felé. Az egész „mozgalmas” képet egy buszátlámpa világítja be.

A Gyár-utcának neve megmaradt. De hol van Valeró ur selyemgyárakája? Legtovább a szálló maradt meg. Nemrég az is eltűnt. Fiaker és buszátlámpa és krinolin, minden kiment a divatból. Ahol a régi képen alig fenngett-lengett néhány járókelő, ott alakult ki Pest legforgalmasabb köztere.

II.

A régi fametszet pontosan annyira jó, mint a vidámarcu ur, aki ma ünnepes családi körben, teljes visszavonultságban tölti be életének 80-ik évét.

A 80 éves öregur, ha kezébe kerülne ez a vele egykoru kép, elmosolyodna.

Valamikor ebben a fogadóban szálltak meg a külföldi gyárak utazói, akik édesapját pesti vásárok idején felkeresték. Ezek vol-

tak a régi utcák, amikre ő kíváncsi szemét először rámeresztette a mi lett e 80 év alatt ebből a fővárosból? Milyen kicsi ablakok voltak ebben a híres szállóban és milyen óriás üvegtáblákat vágnak be a mostani új vendégfogadókkal! Hogyan nőtt, gyarapodott az ő régebbi üvegesboltjuk forgalma, tekintélye és hogyan fejlődött maga a város, az ország, annak a haladó szellemnek a révén, amely akkor kezdett elterjedni családiban, iskolában, társaskörökben, hivatalos szervezetekben, szinte mindenfelé, amikor az ő értelme kinyílt.

Vannak apró fények, amelyek nem világítanak messzebb, mint az utca tulsó feléig, de kicsi fényük mégis végigkíséri az embert bármily hosszú életen keresztül. Ilyen volt az a gyertyafény is, amit az öt éves Székács Antal látott saját lakásuk ablakában, mikor édesanyja, mint Pestbuda minden háziasszonya kivilágítást rendezett Andrassy Gyula és a haza bölcse tiszteletére. A 67-es kiegyezés fenkölt érzésű, haladás vágyától eltelt vezérének gondolatvilága buzdította a középiskola és a Kereskedelmi Akadémia hallgatóját. Büszkén és örömmel készült apja mesterségére.

III.

Lánczy Leónak megvolt a külö-

nös talentuma: észrevette az igazi tehetségeket és tudta, kit hova állított. Hamar rájött arra, hogy a szerencsés utcai üvegnagykereskedő, aki talpraesetten tud hozzászólni a kamarai napirend bármely tárgyához, nemcsak ügyes szónok, hanem organizáló ereje is van. Lánczy próbára teszi őt, Székács állja a próbát. A kamarának több akcióját sikerrel tető alá viszi, mindegy, hogy a tojáskereskedelem megszervezéséről van szó, vagy a magyar-bosnyák és balkán gazdasági kapcsolatok intenzív kifejlesztéséről. Székács Antal az az ember, aki vezérének gondolatát a legnagyobb körültekintéssel, a legteljesebb lelkiismeretességgel hajtja végre.

IV.

Különös emlék a két háború közötti közgazdasági csendélet idejéből. A fővárosi kereskedelmet egy rendes és egy póttagsági hely illette meg a felsőházban. Nem volt vitás, hogy rendes tagnak Székács Antal a legalkalmasabb. Őt kiegészíti a kereskedelem minden ágazatára kiterjedő nagy gyakorlati tudása, elméleti képzettsége, a kereskedelmi kamara és a főváros törvényhatósági életében szerzett közéleti rutinja, kiváló szónoki képessége. Két cikluson át egyhangulag megválasztot-

ták. Közel két évtizeden át nem változott kiküldőinek felfogása: Székács Antal megmaradt egész a legutóbbi időig a budapesti kereskedelem választott felsőházi képviselője.

A vita tehát annakidején nem ő körül folyt. Hanem azon hadakoztak a békének ama boldog korszakában az elektorok, ki legyen a Székács — póttagja. Ki követhetik őt utána, ha majd egyszer ki-dől? Itt aztán megindult az elszánt tusakodás. Nagyobb ügyhöz méltó buzgalommal korteskedtek a kereskedelmi közélet harcosai. Az egyik versenytárs azóta, kortársainak bánatára, örök nyugalomra tért, a másik szintén visszavonult a közélet küzdőteréről. Akik pótolni akarták Székácsot, egymásután elmentek. De, szerencsére, köztünk maradt képességeinek teljes birtokában Székács. Megmaradt és tovább harcolt, tovább épített. Meggyőzni törekedett ellenfeleit, lelkesítette barátait, tanította a fiatalokat.

V.

Amikor a Hegedüs-plakettet Apponyi Albert, Hegedüs Loránt, Vészi József és a közélet több más jelese után Székács Antalnak ítéltek oda: ez volt a bizottság indokolása: „Mint a budapesti kamara nagy sullyal bíró vezető alakja, mint a felsőház kitűnő szónoka, mint briliáns közíró, szavának és írásainak lendületével és súlyával

egy életen át harcolt a kereskedelem és egyéb foglalkozási ágak harmonikus együttműködéséért. Ő volt az, aki a kereskedelem és kisipar, kereskedelem és gyáripár sokszor nehéz kérdéseiben felvetette a bölcs gondolatot, megmutatta a helyes utat, mely az érdekellentétek kiegyenlítésére vezetett és ő volt az, aki életének munkájával, rendkívüli tudásával és bölcsességével hűségesen szolgálta azt az eszmét, amelyet a Hegedüs-plakett jelképez.”

VI.

Formásan beszélt mindig a főváros váciutcai parlamentjében is, a kamarában is. De Székács szónoki méretei igazában a felsőházban bontakoztak ki. Sem saját életkora, sem a felsőház konzervatív levegője nem gátolta meg abban, hogy lépést tartson a haladó kor szellemével. Közönyösség nem kedvetlenül el. Ellentmondás csak hevíti.

„Nincs szükségünk az ön kitanítására!” kiáltotta oda neki 12 év előtt a felsőház plénumában kissé ridegül egy pénzügyminiszter. Rövid idő múlva vette a miniszter a kalapját és elment. De nyomában még sokáig megmaradt az a kaotikus állapot, melyre Székács Antal világított rá elektromos lámpájának mindenív behatoló fényével. Hamar bebizonyosodott, hogy nagyon is szükség lett volna Székács „kitanítására”.

Tavaszzal, ősszel, minden alkalommal szót emelt Székács a kereskedelem bajainak orvoslása érdekében. Emlékszünk egy beszédére, amelyet a kereskedelem türemétezésének „dajkameséjéről” mondott. Ezzel szemben mi az igazság? Mennél több a kereskedő, annál nagyobb a kínálat, annál nagyobb a verseny, sőt annál nagyobb az árrombolás is, amint azt fizetésképtelenségi statisztikánk igazolja. Székács Antal Schöfflevel mindig azt tartotta: kereskedelem nélkül Tantalusz kínját állná ki minden fogyasztó, hiszen minden szükségleti cikk csak akkor lesz alkalmassá a fogyasztásra, ha a fogyasztó kezeihez kerül. Nehéz szerepe volt Székácsnak, amikor hol egyik, hol másik oldalról harasant fel egy-egy gunyos, vagy becsmérő közbeszólás a kereskedelem ellen. Higgadtan, nyugodtan, meggyőző erővel adta meg mindig a választ.

VIII.

A kereskedelem örök hivatásának szeretete csillant ki Székácsnak abból a beszédéből is, amikor már hosszú évek előtt hirdette, hogy nem elég programba venni az ifjúságnak a gazdasági pályán való elhelyezését. Meg kell szüntetni azt a törekvést, hogy a kereskedelem életlehetőségét mesterségesen lecsökkentik és a kereskedőt az áruforgalom lebonyolításából kiszorítják. Ezért volt Székács Antal közéleti működése permanens küzdelem a közüzemeknek nyújtott kedvezmények ellen.

Beszéltünk az ő organizatorikus tevékenységéről. Ennek bő tere nyílt a budapesti kamarából kisarjadzott országos hitelvédő szervezetben, amelynek alapítása, megerősítése Székács Antalnak egyik legnagyobb érdeme.

Hogy Székács Antalt tökéletesen jellemezzük, kölcsönt kell felvennünk egy nagy német bankártól.

Dernburg azt írta Cujo Brentanoról, a müncheni egyetem híres közgazdasági professzoráról, amikor 80 éves lett: *Mindig alapos, mindig szellemes, mindig harcra kész.*

Ez a hat szó jellemzi legjobban Székács Antalt is. Tartsa meg e három kimagasló jellemvonását életének most következő évtizedében

is. Érje meg friss egészségben azt az időt, amikor az általa egyszer idézett szellemes axioma érvényes lesz:

— *A kereskedelmi hasznot csak tantáimnek lehet tekinteni az után a nyereség után, amit a kereskedő nemzetének szerez.* B. K.